

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΠΟΣΤΕΙΡΩΣΗ: ΜΥΘΟΙ ΚΑΙ ΑΛΗΘΕΙΕΣ

Τσιώμου Γαρυφαλλιά¹, Βαϊτσαρά Χριστίνα²

¹Νοσηλεύτρια, Προϊσταμένη Κεντρικής Αποστείρωσης & Εξωτερικών Ιατρείων

²Νοσηλεύτρια, Κεντρικής Αποστείρωσης

Η κ/α είναι το τμήμα του νοσοκομείου που είναι υπεύθυνο για την αποστείρωση των χειρουργικών εργαλείων – υλικών, την συντήρησή τους, την διαλογή τους την συσκευασία τους την φύλαξή τους, την διανομή τους στα χειρουργεία και στα διάφορα άλλα τμήματα. Εντός του νοσ/μείου η Κ/Α, εκτός από τα χειρουργικά εργαλεία, επεξεργάζεται και ότι έρχεται σε επαφή με τον ασθενή που πρέπει να είναι επίσης στείρο! (ιματισμός – λινά, εξοπλισμός χειρουργικής κλίνης, γάζες, κλπ...)

Η ιστορία της Αποστείρωσης ως οργανωμένο «κεντρικό» τμήμα είναι πολύ πρόσφατη και ανάγεται στα τελευταία 50 χρόνια περίπου. Στην σύντομη αυτή περίοδο πολλά έχουν αλλάξει στον τομέα της αποστείρωσης ο οποίος γίνεται ολοένα και πιο σημαντικός. Οι αλλαγές που επιβλήθηκαν από την πρόοδο της τεχνολογίας, την εφαρμογή των διεθνών προτύπων και την πιστοποίηση των διαδικασιών που ακολουθούνται, εμφανίστηκαν μεταξυ άλλων, στον τομέα της οργάνωσης, της συσκευασίας και της νομοθεσίας.

Στη χώρα μας βλέπουμε συχνότερα τμήματα Κ/Α να εξυπηρετούν τις ανάγκες κυρίως των χειρουργείων. Λίγα είναι τα νοσοκομεία που εφοδιάζουν με αποστειρωμένο υλικό ολόκληρο το νοσοκομείο.

Για να συμβεί αυτό βασική προϋπόθεση αποτελεί η ύπαρξη πλήρως οργανωμένης υπηρεσίας διαχείρισης εφοδίων!!!

Για μια σύγχρονη αποστείρωση απαιτείται μια ασφαλής διαδικασία με την οποία

Α) να διασφαλίζεται η στειρότητα των υλικών και
 Β) να υπάρχει η δυνατότητα ιχνυλασιμότητας σε κάθε στάδιο.
 Η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών από την Αποστείρωση ενός νοσ/κού ιδρύματος φαίνεται να τείνει προς έναν ολοκληρωμένο έλεγχο από τις οικοδομικές εγκαταστάσεις, την ποιότητα των μηχανημάτων, την εξασφάλιση εξειδικευμένων ανθρώπινων πόρων μέχρι και τον έλεγχο και την πιστοποίηση της κάθε διαδικασίας «Διαδικασία» δεν είναι μόνο η παραγωγή αποστειρωμένου υλικού, αλλά έχει να κάνει και με την συντήρηση των εγκαταστάσεων, την συνολική διακίνηση του υλικού εντός του νοσ/μείου και την καταγραφή όλων αυτών (τήρηση αρχείων).

Τι είναι μύθος?

Μύθος, σύμφωνα με την αρχαία ελληνική έννοια της λέξης σημαίνει «λόγος – διήγηση» που μεταδίδεται από στόμα σε στόμα. Με το πέρασμα του χρόνου όμως απέκτησε ένα ευρύτερο φάσμα σημασιών.

Σίγουρα όταν σήμερα αναφερόμαστε στο μύθο ως έννοια δεν του αποδίδουμε την αρχαία σημασία του όρου. Όταν λέμε «μύθος» εννοούμε «την ψευδή εκείνη ιστορία που πηγάζει από την φαντασία κάποιων ανθρώπων που στην καλύτερη των περιπτώσεων θα την αποκαλούσαμε σαν “παραμύθι”»

Κι όπως καταλαβαίνετε δεν πρόκειται να ασχοληθώ με παραμυθάκια για μικρά παιδιά αλλά για εκείνα που λέγονται σε εμάς τους μεγάλους οι οποίοι – αν και σαφώς πιο λογικοί και πιο σκεπτικιστές, ασπάζομαστε αυτές τις όμορφες ιστοριούλες σαν να ήταν η ίδια μας η ιστορία, σαν να ήταν η μόνη αλήθεια που δεν θα αντικρούσει τα πιστεύω μας!

Σύμφωνα με τον Joseph Campbell (Αμερικανός συγγραφέας μυθολόγος και ομιλητής 1904-1987)

«Οι μύθοι είναι ενδείξεις για τις πνευματικές δυνατότητες του ανθρώπου»

Τι είναι αλήθεια?

Το να ρωτάμε «τι είναι αλήθεια?» είναι το ίδιο δύσκολο να απαντήσουμε όσο και στην ερώτηση «Τι είναι ύπαρξη?»

Η αλήθεια ορίζεται στο λεξικό ως «συμφωνία με γεγονότα ή πραγματικότητα, μια δήλωση που αποδεικνύεται ότι είναι ή γίνεται αποδεκτή ως αληθινή πραγματικότητα ή ακρίβεια»

Μερικοί θα έλεγαν ότι δεν υπάρχει αληθινή πραγματικότητα μόνο αντιλήψεις και γνώμες. Από την άλλη κάποια θα επιχειρηματολογήσουν ότι θα πρέπει να υπάρχει απόλυτη πραγματικότητα ή αλήθεια. Όταν λοιπόν σκεφθούμε την ερώτηση «υπάρχει απόλυτη αλήθεια βλέπουμε 2 διαμετρικά αντίθετες απόψεις.

Αν περιορίσουμε την έννοια της « εμπειρίας» και της «πράξης» μόνο στις πιο άμεσες αντιλήψεις μας τότε πρέπει να αμφιβάλουμε – αν όχι να αρνηθούμε – την ύπαρξη αναρίθμητων πραγμάτων και δυνατοτήτων τα οποία εμείς οι ίδιοι δεν τα έχουμε αντιληφτεί να αποκαλέσουμε «θε-

ωρία» την ύπαρξη τους και να πιστέψουμε μόνο ότι εμείς οι ίδιοι αντιληφθούμε.

Η ...αλήθεια είναι ότι «Δεν υπάρχει αλήθεια, υπάρχει γνώση με την δυνατότητα να είναι αξιόπιστη, δηλ αληθινή!»

Ας δούμε λοιπόν ποιοι είναι οι μύθοι και οι αλήθειες που περιβάλλουν το Τμήμα της Κεντρικής Αποστείρωσης, ένα τμήμα που πολλοί μιλούν για αυτό, λίγοι το επισκέπτονται και ακόμη λιγότεροι γνωρίζουν πραγματικά τι συμβαίνει.

ΜΥΘΟΣ: «Η Κ/Α είναι αποκομμένη από την υπόλοιπη 'νοσοκομειακή ζωή'»

ΑΛΗΘΕΙΑ: Η αρχιτεκτονική της δομή είναι τέτοια ώστε και διασφαλίζονται, συγκεκριμένες συνθήκες αερισμού – κλιματισμού και ο φωτισμού(βασικά ποιοτικά στοιχεία τα οποία πρέπει να υπόκεινται σε απόλυτο έλεγχο)και να επιτρέπεται η διεξαγωγή της καθορισμένης διαδικασίας σε διακεκριμένες ζώνες:

- A) παραλαβής, ταξινόμησης, πλύσης και απολύμανσης του ακάθαρτου υλικού (εργαλεία)
- B) έλεγχου, ταξινόμηση συσκευασίας καθαρών εργαλείων. Ο ιματισμός συσκευάζεται ξεχωριστά για να αποφευχθεί το χνούδι στο χώρο συσκευασίας των εργαλείων. Προώθηση αυτών στους κλιβάνους και,
- Γ) παραλαβής απευθείας από τους κλιβάνους του αποστειρωμένου υλικού, ταξινόμησης, αποθήκευσης και διανομής στο χειρουργείο και τα τμήματα «άβατο».

Η σαφής διαφοροποίηση των περιοχών αυτών σε διακεκριμένες ζώνες μέσω του αρχιτεκτονικού σχεδιασμού σε συνδυασμό με την τήρηση της προκαθορισμένης διαδικασίας διακίνησης των υλικών εντός της Αποστείρωσης και από εκείνη προς τα τμήματα επιτρέπει την πλήρη διάκριση και αποφυγή λαθών μεταξύ αποστειρωμένων και μη υλικών.

Αν και η αρχιτεκτονική και λειτουργική της δομή επιβάλλει ένα « κλειστό τμήμα » η συνεργασία με τα υπόλοιπα τμήματα και υπηρεσίες του νοσοκομείου είναι δεδομένη. Εκτός από τα χειρουργεία και τα υπόλοιπα νοσηλευτικά τμήματα η συνεργασία επεκτείνεται

- με τον χώρο των πλυντηρίων, για την διακίνηση του καθαρού χειρουργικού ιματισμού,
- την τεχνική υπηρεσία για την επίλυση προβλημάτων του εξοπλισμού (κλιβανοί- πλυντήρια- στεγνωτήρια- συσκευές θερμοσυγκόλισης κλπ),καθώς και την προγραμματισμένη προληπτική συντήρηση.
- Το τμήμα προμηθειών, για την έγκαιρη προμήθεια των αναλωσίμων υλικών
- Την επιτροπή των λοιμώξεων,
- Τον Ιατρό Εργασίας και την Επιτροπή Υγιεινής και Ασφάλειας

Δεν είναι τυχαίο πως χαρακτηρίζεται η «ραχοκοκαλιά» του νοσοκομείου

ΜΥΘΟΣ: « Η Κ/Α είναι ξεκούραστο τμήμα»

ΑΛΗΘΕΙΑ: Βασικός λόγος για τον οποίο θεωρείται ξεκούραστο τμήμα είναι η απαλλαγή από την νυχτερινή βάρδια που ταλαιπωρεί το νοσηλευτικό προσωπικό σε όλα σχεδόν τα νοσηλευτικά τμήματα. Τα περισσότερα τμήματα Κ/Α δεν λειτουργούν την νύχτα ωστόσο αυτό δεν αποτελεί δεδομένο καθώς μπορεί να αλλάξει σε βάθος χρόνου καθώς οι συνθήκες μπορεί να μεταβληθούν σύμφωνα με τις ανάγκες.

Η φύση και οι συνθήκες εργασίας έτσι όπως εξελίσσονται κάθε άλλο παρά ξεκούραστο το χαρακτηρίζουν.

Η έκθεση των εργαζομένων σε παράγοντες επιβαρυντικούς τόσο την σωματική όσο και για την ψυχική υγεία είναι πραγματικότητα.

Επιβαρυντικούς παράγοντες αποτελούν:

- A) ο τεχνητός φωτισμός (οπτική κόπωση, θάμβωση)
- B) ο θόρυβος από τους κλιβάνους και τα πλυντήρια κυρίως λόγω τεχνικών προβλημάτων,(ηχητική ρύπανση)
- Γ) η θερμοκρασία και η υγρασία η οποία αυξάνεται εξαιτίας των κλιβάνων αποστείρωσης και του ιματισμού που έρχεται απευθείας από τα πλυντήρια του νοσοκομείου, καθώς μεταβάλλονται οι ενδεικνυόμενες τιμές τους κυμαίνονται για την Θ=16-19 βαθμούς C και για την Υ=40-60%.
- Δ) ο εξαερισμός – απαγωγή παραπροϊόντων (ατμοί, αέρια χνούδι κα) διότι στο κλειστό νοσοκομειακό τμήμα της Αποστείρωσης δεν επιτρέπεται η είσοδος νωπού αέρα, καθώς η ποιότητα του δεν διασφαλίζει τις αρχές της υγιεινής στο τμήμα.
- Ε) η έκθεση σε χημικούς παράγοντες που ενοχοποιούνται για τις επιπτώσεις στην υγεία (οξειδίο του αιθυλενίου, φορμαλδεΰδη γλουταραλδευδη, υπεροξικό οξύ, υπεροξειδίο του υδρογόνου κ.α.)
- Ζ) η έκθεση σε βιολογικούς παράγοντες όσων εμπλέκονται στην παραλαβή, πλύσιμο και απολύμανση χειρουργικών εργαλείων σε καθημερινή βάση και κινδυνεύουν από τραυματισμούς με αιχμηρά αντικείμενα.
- Ε) οι μυοσκελετικές παθήσεις, και εδώ θα αναφερθούμε στον ορό «κάκωση λόγω επαναλαμβανόμενης καταπόνησης» ο οποίος αποδίδει επακριβώς τόσο τους παθολογολογικούς μηχανισμούς αυτών των παθήσεων που μπορούν να προκληθούν από εργασίες που απαιτούν επίπονες στάσεις του σώματος ή έντονα επαναλαμβανόμενες κινήσεις όπως η φόρτωση – εκφόρτωση των κλιβάνων, το δίπλωμα του ιματισμού η προετοιμασία των χειρουργικών σετ κ.α. ή γίνονται με εξαιρετικά γρήγορο ρυθμό (π.χ. ώμων, καρπών, αγκώνων και γονάτων ...)

Η πιθανότητα του «μηδενικού λάθους» αποτελεί ιδιαίτερα στρεσογόνο παράγοντα καθώς το λάθος μπορεί να αποβεί μοιραίο τόσο κατά την διάρκεια χρήσης των σετ στο χειρουργείο (σκεφτείτε να λείπει ένα εργαλείο μοναδικό και απαραίτητο σε συγκεκριμένη χειρουργική επέμβαση)όσο και στις συνέπειες πλήμμελους καθαρισμού και αποστείρωσης!!!

Για την πρόληψη όλων αυτών απαιτείται συνεχής επαγρύπνηση και εκπαίδευση του προσωπικού και όχι διάθεση για ξεκούραση.....

ΜΥΘΟΣ: «Παρκιν προβληματικών ατόμων»

ΑΛΗΘΕΙΑ: Ο χώρος της Κ/Α έχει απαιτήσεις. Καθώς ο εξοπλισμός και τα χειρουργικά εργαλεία αποτελούν σημαντική επένδυση για το νοσοκομείο, απαιτείται μεγάλη προσοχή στην επιλογή, την χρήση και την συντήρησή τους ώστε η αποτελεσματικότητα κατά την χρήση τους να είναι η αναμενόμενη.

Για να συμβεί αυτό πρέπει να ακολουθούνται τα ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα που επιτάσσουν συγκεκριμένες διαδικασίες ώστε να εφαρμόζεται και να διασφαλίζεται η υψηλότερη ποιότητα στην παροχή του αποστειρωμένου υλικού.

Ως εκ τούτου, καθίσταται οφθαλμοφανές πως πρέπει να στελεχώνεται από επιστημονικό, τεχνικό, και βοηθητικό προσωπικό που εκπαιδεύεται, καθοδηγείται και επίσταται από τον προϊστάμενο.

Αντιλαμβάνεστε πως η Κ/Α δεν αποτελεί και δεν θα έπρεπε να αποτελεί επιλογή για Ρ προβληματικών ατόμων, καθώς απαιτεί

- Οργάνωση
- Υπευθυνότητα
- Τήρηση και συνέπεια στην εφαρμογή των διαδικασιών
- Συνεργασία εντός και εκτός τμήματος
- Εκπαίδευση
- Γνωστική επάρκεια
- ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ!!!

Άλλωστε, ό,τι κάνουμε καλά, είναι γιατί γνωρίζουμε το λόγο για τον οποίο το κάνουμε!!!

Μην ξεχνάμε πως όποιο πρόβλημα και να αντιμετωπίζει καθένας από εμάς μπορεί να προσφέρει τα μέγιστα όταν θέλει, και όταν αυτό δεν γίνεται εμπόδιο στον τομέα που έχει κληθεί να προσφέρει τις υπηρεσίες του!!

ΜΥΘΟΣ: «ο αριθμός των χειρουργικών επεμβάσεων φωτογραφίζει τον όγκο δουλειάς στο τμήμα της Κ/Α.»

ΑΛΗΘΕΙΑ: Γνωρίζουμε καλά πως για την διεξαγωγή μιας χειρουργικής επέμβασης μπορεί να χρησιμοποιηθεί από 1 - 10 + κασετίνες χειρουργικών εργαλείων,extra μεμονωμένα εργαλεία, σερ ιματισμού, μεμονωμένος ιματισμός, και επιδεσμικό υλικό(πχ γάζες διαφόρων ειδών, επίδεσμοι κλπ). Όλα αυτά αποτελούν υλικά που επεξεργάζονται και παράγονται στο τμήμα της Κ/Α.

Έτσι καταλήγουμε σαφώς πως ο όγκος δουλειάς στο τμήμα εξαρτάται όχι από μόνο από τον αριθμό αλλά και από το είδος της κάθε χειρουργικής επέμβασης.

Η Κ/Α είναι υπεύθυνη όχι μόνο για την εξασφάλιση των απαιτούμενων υλικών για την εκτέλεση των προγραμματισμένων χειρουργείων, αλλά και των εκτάκτων. Ακόμη χειρίζεται την παρακαταθήκη των εργαλείων και φροντίζει την εξασφάλιση τόσο του απαραίτητου αποστειρωμέ-

νου και μη αποστειρωμένου στοκ, για την κάλυψη των καθημερινών αναγκών εφοδιασμού, όσο και της αναγκαιότητας σε κάθε περίπτωση εκτάκτου ανάγκης!!!

Και όλα αυτά βέβαια συμβαίνουν ταυτόχρονα και σε καθημερινή βάση καθώς ότι παράγεται στο «εργοστάσιο» της Κ/Α, καταναλώνεται η επαναεπεξεργάζεται !

ΜΥΘΟΣ: «Νοσηλευτική ή όχι?»

ΑΛΗΘΕΙΑ: Η νοσηλευτική είναι μια επιστήμη που μετρά χρόνια, η διαδικασία της αποστείρωσης επίσης. Η οργάνωση των τμημάτων της Κ/Α είναι γεγονός των τελευταίων χρόνων.

Καθώς στη νοσηλευτική επιστήμη η Νοσηλευτική φροντίδα ορίζεται ως οι ενέργειες εκείνες που λαμβάνει ο ασθενής προκειμένου να βοηθηθεί αυτός και η οικογένειά του, για να φτάσει στο άριστο επίπεδο ευημερίας σε αυτή την μορφή εξάσκησης μιας «εναλλακτικής νοσηλευτικής» στο χώρο της Κ/Α, θα λέγαμε πως υπάρχει ένας κοινός και αδιαίρετος στόχος: Η ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ !!!

Οι διαδικασίες που θα ακολουθηθούν και η ποιότητα της αποστείρωσης - απολύμανσης, είναι απολυτά συνυφασμένη με την ποιότητα ζωής. Οι νοσοκομειακές λοιμώξεις αποτελούν μια από τις κύριες αιτίες θνησιμότητας και νοσηρότητας του πληθυσμού. Αποτελούν όμως και τις κύριες αιτίες παρατεταμένης νοσηλείας και φόρτου εργασίας των νοσηλευτικών τμημάτων!!!

Η γνώση της νοσηλευτικής επιστήμης διευκολύνει την αξιολόγηση της σπουδαιότητας μιας πράξης στην Κ/Α, καθώς οι συνέπειες της θα φανούν διεγχειρητικά (αρτιότητα και πληρότητα των σετ), αλλά και στην μετεγχειρητική πορεία των αποδεκτών των «αποστειρωμένων υπηρεσιών».

ΜΥΘΟΣ: «Υψηλό κόστος»

ΑΛΗΘΕΙΑ: Ως « κόστος » ορίζεται η θυσία που συνεπάγεται η απόκτηση ενός αγαθού ή μιας υπηρεσίας. Είναι η μέτρηση των οικονομικών πόρων που θυσιάστηκαν η θα θυσιαστούν για να επιτευχθεί κάποιος αντικειμενικός σκοπός. Αποτελεί κύριο μέσο αποτελεσματικής διοίκησης.

Σίγουρα για την διασφάλιση των απαιτούμενων συνθηκών στη διαδικασία της αποστείρωσης - απολύμανσης απαιτείται εξοπλισμός και αναλώσιμα υλικά, το κόστος των οποίων αναφέρεται υψηλό !!! Αυτό συμβαίνει διότι όλα τα προαναφερθέντα διέπονται από συγκεκριμένες προδιαγραφές, σύμφωνα πάντα με τα ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα.

Η οικονομική διαχείριση πρέπει να εξασφαλίζει την βιώσιμη λειτουργία του τμήματος σύμφωνα με τις απαιτήσεις ποιότητας των αποδεκτών, και μέσα στον προβλεπόμενο προϋπολογισμό.

Οι συνεπακόλουθοι κίνδυνοι της λοίμωξης, του παρατεταμένου νοσηλίου, του πρόσθετου κόστους των ηθικών και ποινικών ευθυνών, καθώς και των δικαστικών μέτρων,

αυξάνονται αν η ασηψία παραμεληθεί σε οποιοδήποτε στάδιο. Ένας αποτυχημένος κύκλος αποστείρωσης που δεν έχει γίνει αντιληπτός, μπορεί να θέσει σε κίνδυνο την υγεία και την ζωή των ασθενών, του προσωπικού αλλά και την οικονομική ευρωστία του νοσοκομείου. Οι πρόσθετες δαπάνες που συνδέονται με τις μετεγχειρητικές λοιμώξεις καθώς και άλλες νομικές ευθύνες, όσον αφορά την φροντίδα υγείας, καθιστούν την εφαρμογή ενός προγράμματος αποστείρωσης κρίσιμο θέμα για όλα τα νοσοκομεία. Άλλωστε η πρόληψη είναι καλύτερη από την θεραπεία!!! Σωστά???

ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟ ΝΑ ΥΠΑΡΧΕΙ ΤΜΗΜΑ Κ/Α???

Η αποστολή της λειτουργικής αυτής μονάδας όπως προαναφέρθηκε είναι η προετοιμασία, αποθήκευση και διακίνηση του αποστειρωμένου υλικού. **Η ύπαρξή της προσφέρει τα εξής πλεονεκτήματα :**

- Ασφάλεια στην προπαρασκευή των υλικών
- Καλή καθαριότητα και απολύμανση των υλικών
- Άριστη συντήρηση των υλικών
- Ασφάλεια κατά την αποστείρωση
- Ομοιομορφία και πληρότητα των σετ χειρουργικών εργαλείων
- Οικονομία και ύπαρξη αποθεμάτων

Με την κεντρική διεκπεραίωση των εργαλείων και του ιματισμού των χειρουργείων, αποφεύγεται η πρακτική εργασία στους χώρους των χειρουργικών αιθουσών. Επιτυγχάνεται γρήγορη και άμεση διακίνηση καθαρών και ακάθαρτων υλικών.

Τα αποτελέσματα της είναι :

1. Η διεκπεραίωση μεγαλύτερου αριθμού εγχειρήσεων με μικρότερο αριθμό εργαλείων
2. Καλύτερος καθαρισμός και συσκευασία του υλικού από εκπαιδευμένο και μόνιμο προσωπικό,
3. Αποσυμφόρηση του άμεσου περιβάλλοντος των χειρουργείων από το προσωπικό, την κυκλοφορία και τον θόρυβο που δημιουργεί η εργασία αυτών.

Γίνεται έτσι φανερό πως πρέπει να υπάρχει άρτια οργάνωση και συνεργασία μεταξύ των 2 αυτών τμημάτων, συνεχής επικοινωνία και συντονισμός από σοβαρά και υπεύθυνα άτομα.

Για να λειτουργήσει σωστά μια Κ/Α απαιτείται :

- Σωστή αρχιτεκτονική χώρου
- Σωστός αερισμός και κλιματισμός του χώρου
- Επιλογή και σωστή εφαρμογή των μεθόδων αποστείρωσης
- Έλεγχος αποστείρωσης, τήρηση αρχείων και τεκμηρίωση των αποτελεσμάτων (ιχνυλασιμότητα)
- Επιλογή και συνεχής εκπαίδευση του προσωπικού, που αποτελεί βασική προϋπόθεση για την διασφάλιση της ποιότητας καθώς και την πρόληψη των επαγγελματικών ασθενειών και ατυχημάτων.

Καθώς η υγεία αποτελεί το σημαντικότερο αγαθό του ανθρώπου, καθήκον της πολιτείας είναι να παρέχει αποτελεσματικές, ικανές και ποιοτικές υπηρεσίες υγείας.

Να θυμόμαστε πως ο μεγάλος εχθρός της αλήθειας συχνά δεν είναι το ψέμα (εσκεμμένο- πλαστό -ανέντιμο) αλλά ο μύθος (επίμονος –πειστικός – ρεαλιστής)

Τζων Κέννεντυ (1917-1963).

Όσο κι αν λοιπόν οι μύθοι «παραμύθια» έχουν την ικανότητα να ... « χαϊδεύουν » τα αυτιά των μεγάλων... είναι επιτακτική ανάγκη να αναγνωρίζουμε και να ακολουθούμε τις αλήθειες.

Να θυμόμαστε πως η αλήθεια λέγεται μπροστά σε μεγάλους σκοπούς, (Τζέιμς Μάντισον) και ο μεγάλος μας σκοπός είναι η διασφάλιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών από όποια θέση κι αν βρισκόμαστε!!!

Γιατί..... Αποδέκτες των υπηρεσιών αυτών είναι οι συνάνθρωποί μας είναι η οικογένεια μας είναι ο ίδιος μας ο εαυτός!!!

Βιβλιογραφία

«Υγεία και εργασία» Εμμανουήλ Βελονάκης,
Παναγιώτα Σουρτζή, 2009

www.healthy.gr

www.nosteilam.gr

www.ygieini-asfaleia pblogs.gr

www.dkonst.gr

www.keel.org.gr

www.e-esdy.gr

www.gnomikologikon.gr